

Jaarlikse verslag aan Burgers 2021/22

David Maynier

Minister van Onderwys in die Wes-Kaap

Die Minister van Onderwys is verantwoordelik vir algemene en verdere onderwys en opleiding in skole (AOO en VOO, graad R tot 12), ingeslote onderrig vir leerders met spesiale onderwysbehoefte en vroeëkindontwikkeling.

Ons visie:

Gehalteonderrig aan elke leerder in elke klaskamer in elke skool in die provinsie.

Ons missie:

Om te verseker dat elke kind gehalteleergeleenthede in 'n funksionele en bemagtigende omgewing verkry vir die verwerwing van kennis, vaardighede en waardes om in 'n veranderende omgewing sukses te behaal.

Ons streef daarna om:

- gehalteleergeleenthede te versterk en uit te brei;
- bemagtigende leeromgewings te verbeter en uit te brei;
- funksionaliteit en toerekenbaarheid te verbeter; en
- vernuwendheid en aanpasbaarheid en bereidheid tot 'n veranderende konteks te versterk en te verbeter.

Brent Walters

Hoof van Onderwys

Die Hoof van Onderwys is 'n staatsdiensamptenaar wat aangestel is om toe te sien dat die Wes-Kaap Onderwysdepartement (WKOD) gehalteonderrig aan almal lewer deur doeltreffende leierskap toe te pas en beleide en vernuwendheid strategieë doeltreffend en effektief in werking te stel.

Ons dienste sluit in:

- Oorhoofse beplanning vir en bestuur van die onderwysstelsel;
- Onderwys in gewone openbare skole;
- Steun aan onafhanklike skole;
- Onderwys in spesiale skole;
- Vroeëkindontwikkeling (VKO) in graad R;
- Ontwikkelingsgeleenthede vir onderwysers en nie-onderwysers;
- 'n Geteikende voedingsprogram en ander armoedeverligtings- en veiligheidsmaatreëls; en
- Steun aan onderwysers deur die voorsiening van basiese diensvoorwaardes, aansporings en 'n Werknemergesondheid- en Welstandsprogram (WGWP).

WKOD-aktiwiteite – omvang en grootte

Leerders	2021/22
Leerders in gewone openbare skole: Graad 1-12	1 098 878
Leerders met spesiale onderwysbehoefte- (LSOB-) eenhede in gewone openbare skole	852
Leerders in openbare spesialebehoefteskole	20 048
Subtotaal	1 119 778
Leerders in graad R in gewone openbare skole	68 862
Totaal	1 188 640
Inrigtings	
Gewone openbare skole	1 449
Skole vir leerders met spesiale behoeftes	67
Subtotaal	1 516
Hospitaalskole	4
Totaal	1 520
Distrikskantore	8

Tema vir die jaar

Die tema vir 2021 was “Die Jaar van Waardesgedrewe Leierskap”, met “Verbetering van Funksionele Skole” as onderliggende tema. Die tema het gesprekke en aksies gestimuleer wat die departement se werksaamhede gefokus het op:

- die bevordering van gesprekke oor waardes;
- die verandering van ingesteldhede;
- die verbetering van skoolfunksionaliteit;
- die versekering van kurrikulumlewering; en
- die verskaffing van psigososiale en werknemerwelstandondersteuning.

2021
Die Jaar van
**Waardesgedrewe
Leierskap**
Versterking van funksionele skole

COVID-19

- Aan die begin van die 2021- skooljaar het sommige skole steeds Tydelike Hersiene Onderwysplanne toegepas.
- Skole het fondse ontvang om die vereiste sanitasietoerusting te verkry.
- Teen 26 Julie 2021 het alle leerders voltydys teruggekeer skool toe.
- 'n Gemengde benadering tot leer is geïmplementeer.

NSS-eksamen

- Altesaam 57 709 graad 12-kandidate het 2021 se Nasionale Senior Sertifikaat- (NSS-) eksamen geskryf.
- 'n Slaagsyfer van 81,2% is behaal.
- 'n Baccalaureus-slaagsyfer van 45,3% in 2021, 'n toename van 1,5% – die hoogste in die land.
- Slaagsyfer van 71,6% in Wiskunde, met 27% wat 60% of hoër behaal.
- 'n Slaagsyfer van 76,2% in Fisiese Wetenskappe, met 32% wat 60% of hoër behaal.
- Derde plek in NSS-prestasie in die land.

in Bestuursveranderinge 2021/22

- Mnr. Brent Walters is met ingang van 01 April 2021 as Hoof van Onderwys aangestel na die aftrede van mnr. Brian Schreuder.
- Ander aanstellings wat in die Senior Bestuursdiens (SBS) gemaak is, sluit in:
 - Adjunk-direkteur-generaal:
Kurrikulumbestuur en Onderwyserontwikkeling – Haroon Mahomed
 - Hoofdirekteur: Assessering en Eksamens – Bertram Loriston
 - Direkteur: Eksamenadministrasie – Lucia Bredenkamp
 - Direkteur: Strategiese Mensbestuur – Hlengiwe Sishi
 - Direkteur: Werknemerverhoudinge – Colin Esau
 - Distriksdirekteur: Metro-Sentraal – Brenda Robertson

Inklusiewe mandjie kriteria

Toe die nasionale inklusiewe mandjie kriteria toegepas is om 'n ranglys vir provinsiale onderwysdepartemente op te stel, het die WKOD vir die meeste van die volgende nege kriteria die 1ste tot 3de plek behaal:

1. Oorhoofse prestasie – 3de
2. Wiskunde-deelname – 3de
3. Prestasie in Wiskunde – 1ste
4. Prestasie in Fisiese Wetenskappe – 1ste
5. Prestasie in Tegniese Wiskunde – 4de
6. Prestasie in Rekeningkunde – 6de
7. Baccalaureus-slaagsyfer – 1ste
8. Onderskeidings behaal – 1ste
9. Deurvoerkoers – 3de

Infrastruktuur

Infrastruktuurprojekte gedurende 2021/22:

Vier nuwe skole, naamlik:

1. De Doorns Primary
2. Garden Route High
3. Bothasig High
4. Fisantekraal No.2 HS

Vier plaasvervangerskole, naamlik:

1. Willows Primary
2. PC Petersen Primary
3. Turfhall Primary
4. Kwa-Faku Primary

Onderhoudprojekte by skole:

Altesaam 60 geskeduleerde onderhoudsprojekte is gedurende 2021/22 voltooi. Ses hiervan is projekte wat van 2020/21 oordra en in 2021/22 voltooi is saam met die 54 projekte wat vir die verslagjaar beplan is.

Hoësekuriteit-omheining:

Altesaam 54 skole is van hoësekuriteit-omheining voorsien.

Vroeëkindontwikkeling

- Die departement is verantwoordelik vir VKO en het **70 938** graad R-leerders by gewone openbare skole, onafhanklike VKO-personele, spesiale skole en preprimêre skole ingeskryf.
- Altesaam **68 862** van die 70 938 graad R-leerders was in gewone openbare skole.
- Altesaam **48** bykomende klasse is aan 29 gewone openbare skole verskaf.
- Altesaam **935** VKO-praktisyns is aan die hand van 'n benadering van gemengde leer by Tegniese Beroepsonderwys- en opleidingskolleges opgelei in die Nasionale Kurrikulumraamwerk.

Transformeer om te Presteer (T2P)

Voortsetting van die T2P-strategie, wat poog om die ingesteldheid en gesindheid van leerders, onderwysers en amptenare te beïnvloed, deur:

- die **Ingesteldheid vir Groei** in **240 skole** in werking te stel;
- **187 skole** in die **Ingesteldheid vir Groei-program** op te lei;
- middel- en senior bestuurders op te lei aan die hand van **Leierskapsontwikkelingskursusse**;
- die **psigo-emosionele welstand van amptenare** te ondersteun deur verskeie welstandshulpmiddels;
- **uitvoerende afrigting** vir SBS-lede en die voer van **gesprekke oor waardes** op alle vlakke van die organisasie.

e-Leerstrategie

e-Leer ondersteun onderrig en leer, wat die leerervaring verbeter. e-Leer steun op sy beurt weer op tegnologie en die infrastruktuur daarvan: Gedurende die jaar:

- het **83** skole lokale-area netwerke (LAN) ontvang;
- het **89** vakspesifieke rekenaarlaboratoriums nuwe rekenaartoerusting ontvang;
- is **1164** tegnologie-ondersteunde klaskamers (d.i. Slim-klaskamers) verskaf; en
- het **160** skole multimedia-hulpbronne ontvang.

Om e-Leer te institutionaliseer en sodoende onderwysers in hul ruimte te ondersteun, te adviseer en te monitor, het die WKOD voortgegaan om:

- professionele leeromgewings te skep;

- meer opleidingsgeleenthede in Inligting- en Kommunikasietegnologie (IKT) vir onderwysers moontlik te maak;
- IKT-kapasiteit te verhoog, en
- Bemagtig e-netwerke vir onderwysers, kamplegters, leieronderwysers, ens.

Digitale en aanlyn hulpbronne is op die e-Portaal beskikbaar gestel om vir gebruikers toegang te gee tot leermateriaal in verskeie formate, soos video, animasies, simulasies, medewerkings, vasvrae oor onderwerpe, formatiewe assesserings en interaktiewe aktiwiteite.

STEAMAC-strategie

STEAMAC is 'n akroniem vir Wetenskaps-, Tegnologie-, Ingenieurswese-, Kunste-, Wiskunde-, Landbou- en Koderings- en Rekenaarvaardighede. Die STEAMAC-strategie se leweringagenda het die volgende uitsette ingesluit en bereik:

- Meer leerders het STEAMAC-vakke gekies aangesien meer skole hierdie vakkeuse vir leerders aangebied en uitgebrei het.
- 'n Loodsprogram vir Kodering en Robotika is geïmplementeer.
- Elke distrik het robotika-toerusting vir opleidingsdoeleindes ontvang.
- 'n Konferensie oor Skeppende Kunste is in Augustus 2021 aangebied. Dit het gefokus op billikheid en diversiteit in die onderrig van Skeppende Kunste.

Diagnostiese sistemiese assessering

Die departement het sy jaarlikse diagnostiese sistemiese assessering in Oktober 2021 voltooi ná 'n opskorting as gevolg van COVID-19. Die uitslae het gewys op die vernietigende impak van die pandemie, wat tot leeragterstande gelei het.

Die Grondslagfase is die ergste geraak, aangesien leerders op hierdie ouderdom klaskamerkontakssessies met hul onderwysers nodig het.

Samewerkende skole

Die tweede fase van die program vir samewerkende skole is by **14 openbare skole** wat geen skoolgelde hef nie, voortgesit. Die doel van die program is om:

- **die gehalte van onderwys** by openbare

skole te **verbeter**;

- **doeltreffende vennootskapsmodelle** in onderwys te toon;
- **bestuur en toerekenbaarheid** in openbare skole te **versterk**; en
- **onderwysers professioneel te ontwikkel**.

'n Samewerkende skool, Silikamva High School, het belowende resultate getoon. Die skool is veereer as die skool in 2021 se NSS-eksamen met die **Matriekslagsyfer wat die Grootste Verbetering getoon het** en die **Baccalaureus-slagsyfer wat die Grootste Verbetering getoon het**.

Kurrikulum

Grondslagfase:

Graad R- tot 3-projek in 103 skole

Daar was gestruktureerde en gefokusde ondersteuning om leer **in die Grondslagfase te verbeter in 103 skole**. Dit het die departement gehelp om te verseker dat alle Grondslagfase-leerders voor die einde van graad 3 **op die vereiste vlak lees en skryf**.

AOO:

- Ons het ons **leesstrategie, wat in 2020 geloods is en uit ses pilare** bestaan, met leesnorme vir vroeë diagnose van leerders met leeshindernisse, voortgesit.
- Ons **Skryfveldtog vir graad 4, Storiehelde**, waar leerders hul storie in Engels, Afrikaans of Xhosa kan skryf, **het voortgegaan met 'n 2de uitgawe**.

VOO:

Die telematika-program is voortgesit en het die nodige ondersteuning gebied aan leerders wat erg deur die pandemie geraak is.

- **VOO-videosesse** is in vennootskap met SUNSEP (Fakulteit Opvoedkunde, Universiteit Stellenbosch) aan graad 10- tot 12-leerders via **satelliet en regstreekse stroming** uitgesaai.
- Leerders het ondersteuningsklasse bygewoon om die kurrikulum te dek.

Funza Lushaka-beurshouers

Plasing van onderwysers:

Ons het in die 2021-akademiese jaar **334 (60%)** van die 556 Funza Lushaka-beurshouers in permanente en kontrakonderwysposte geplaas.

Onderwyseropleiding

Die **Kaapse Onderrig- en Leierskapinstituut** is verantwoordelik vir die indiensopleiding van onderwysers, skoolleiers en kurrikulumamptenare van die WKOD en het aanlyn professionele leerleenthede aan onderwysers gebied deur middel van 'n benadering van gemengde leer.

Gedurende die jaar:

- het **5260** onderwysers opleiding oor IKT-integrasie ontvang.
- is **10 000** onderwysers in een jaar bereik, terwyl minder as **4 000** onderwysers voor COVID-19 bereik is.
- is **76 aanlyn kursusse oor professionele ontwikkeling vir onderwysers** aangebied.

Onderwysulpbronne

Meubels en toerusting:

Gedurende die verslagjaar het ons die volgende verskaf:

- **97 826 meubelitems** aan 410 skole; en
- **7 983 toerustingitems** aan skole.

Gespesialiseerde onderwys

Graad 12-leerders met spesiale behoeftes het 'n bewonderenswaardige prestasie in die NSS-eksamen behaal:

- 'n Algehele **slaagsyfer** van **94,3%** is behaal; en
- **10** spesiale skole wat die NSS se KABV-kurrikulum volg, het die **NSS-eksamen** geskryf. **Ses** van die skole het 'n **slaagsyfer** van **100% behaal**.

Altesaam **72 spesiale skole** het **20 048 leerders met spesiale onderwysbehoefte** geakkommodeer.

Vaardighedsopleiding is ondersteun deur middel van die bekendstelling van die volledige vierjaarprogram by Silverstream Sekondêre Skool.

Altesaam **586 Leerondersteunings-onderwysers** en **307 terapeute/spesialispersoneel** het in 2021 ondersteuning gebied aan leerders in spesiale skole.

Toekennings en erbetoon

- **Jakes Gerwel Tegniese Hoërskool** het Suid-Afrika by T4Education se internasionale Teacher Tech Summit verteenwoordig.
- Die departement het **nege toekennings** by die Nasionale Onderwystoekennings verower, insluitend **eerste plek** in die kategorieë, **Beste Onderwyser**, **Uitmendheid in Leierskap in Hoërskole** en **Uitmendheid in Onderwys in Spesiale Skole**.
- Ander toekennings het twee 2de plekke en vier 3de plekke ingesluit.
- **Irista Primary** het die departement by die **Nasionale Toekennings vir die Beste Skool** verteenwoordig en 'n troosprijs ontvang.

Kommunikasieveldtogte

Die departement het talle veldtogte geloods om die kernstrategieë van die departement te bevorder en te ondersteun, wat insluit:

- 'n Inisiatief vir leesambassadeurs wat gemik is op ouers en die gemeenskap;
- Die kreatiewe skryfkunsveldtog vir graad 4: Storiehelder; en
- 'n inskrywingsveldtog om vroeë en tydige inskrywings/aansoeke te bevorder.

Plakkate is verskaf om die tema vir 2022, **“Die jaar van leer: Leierskap wat veerkragtigheid aandryf”**, wat aan die einde van 2021 geloods is, te bevorder en te ondersteun.

WKOD: 'n terugblik

	8 distrikte		NSS-slaagsyfer van 81,2%
	1520 skole		Baccalaureus-slaagsyfer van 45,3%
	1 098 878 leerders		Behoudingsyfer van 74,6% vir Graad 10 tot 12
	886 geengeldskole	$x = y^2$	Slaagsyfer van 71,6% vir Wiskunde
	658 380 leerders in openbare skole wat by geen-skoolgeldbeleid baat.	$E=mc^2$	Slaagsyfer van 76,2% vir Fisiese Wetenskappe
	90 797 leerders wat gebaat het by skoolgeldvrystellings.		22 702 leerders by gesubsidieerde geregistreerde onafhanklike skole.
	63 462 leerders wat gebaat het by die vervoerprogram.		500 073 leerders het by die voedingsprogram gebaat.

Inskrywing by gewone openbare skole (2018 tot 2021)

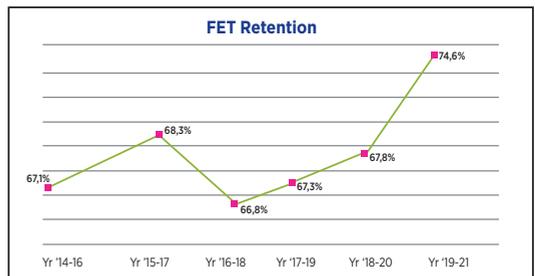
Year	Gr. 1	Gr. 2	Gr. 3	Gr. 4	Gr. 5	Gr. 6	Gr. 7	Gr. 8	Gr. 9	Gr. 10	Gr. 11	Gr. 12	Total
2018	104 336	103 671	104 357	106 969	97 900	92 044	85 794	83 376	74 613	77 245	62 832	51 459	1 044 596
2019	105 207	102 990	101 563	108 724	101 936	95 227	90 148	87 796	77 603	77 475	63 548	51 076	1 063 293
2020	105 602	103 064	100 937	107 013	102 858	99 368	93 653	91 334	80 999	79 563	63 886	52 374	1 080 651
2021	105 831	102 300	100 827	104 113	102 114	100 979	97 489	89 755	86 755	81 890	69 765	57 791	1 098 878

Data Source: Annual School Survey (Public Ordinary schools excluding LSEN unit learners)

Behoud van leerders by gewone openbare skole

Die VOO-behoudingsyfer het beduidend verbeter tot **74,6%** in 2021, in vergelying met 67,8% die vorige jaar. Ons het onder meer die volgende geïmplementeer:

- Die **T2P**-werk oor **ingesteldheid en gesindheid**, wat **waardes** en gedragskeuses beklemtoon;
- Die **vakaanbod** deur die **STEAMAC**-strategie;
- Die hoë aanvaardingskoers van **e-Leer**; en
- 'n **Sleutelveldtog** – “**Belê in jou toekomstige self**”, wat op leerders gefokus het.

Finansies: 'n terugblik

Maatskaplike ondersteuningsinisiatiewe

- Norme-en-standaarde-toewysings aan skole gee groter gewig aan skole in areas wat ekonomies minder aktief is.
- Skole in Nasionale Kwintiele (NK) 1-3 het in die verlede gegradeerde gewigstoekennings ontvang vir skole met behoeftige leerders.
- Die "per leerder"-bedrae wat aan openbare skole in NK's 1, 2 en 3 betaal is, is vanaf 2013/14 gelykgestel; met ander woorde, **NK 2- en 3-skole ontvang dieselfde befonding as NK1-skole.**

Leerders het soos volg voordeel getrek uit die departement se 2021/2022-**benadering om behoeftiges te bevoordeel:**

- In 2021 is **R72 799** miljoen betaal vir **90 797** leerders in **553** skole om **skoolgeldvrystellings** te ondersteun, wat 'n toename is van die 87 590 leerders van die vorige jaar.
- **63 462** leerders wat in aanmerking daarvoor gekom het, het van leerdervervoerskemas gebruik gemaak om na en vanaf die skool te reis;
- Ons het kos aan **497 660** geteikende leerders by 1 020 skole verskaf;
- Ons het daaglikse kos aan **248 830** leerders tydens vlak 3 van die inperking gegee; en
- Ons het **416 218 kospakkies** aan leerders in 1 020 skole gegee, wat beteken dat 'n mylpaal bereik is toe 100% van die Nasionale Skoolvoedingsprogram se begroting gebruik is.

Die departement het 99,9% van die aangepaste begroting vir 2021/22 bestee. Die onderbesteding het R32,347 miljoen beloop, of 0,1% van die aangepaste begroting.

Naam van program	2021/22			2020/21		
	Finale begroting	Werklike uitgawe	(Oor-)/Onderbesteding	Finale begroting	Werklike uitgawe	(Oor-)/Onderbesteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Administrasie	1,335,830	1,332,420	3,410	1,242,795	1,200,197	42,598
Gewone openbare onderwys	18,948,876	18,940,004	8,872	18,081,361	18,040,843	40,518
Subsidies: onafhanklike skole	130,508	130,508	-	126,126	126,126	-
Onderwys: Spesiale skole	1,451,271	1,443,830	7,441	1,337,095	1,322,598	14,497
VKO	621,102	621,102	-	612,855	612,855	-
Infrastruktuur-ontwikkeling	1,711,264	1,711,264	-	1,696,819	1,504,528	192,291
Eksamen- en onderwysverwante dienste	1,189,397	1,176,773	12,624	1,467,811	1,201,394	266,417
Totaal	25,388,248	25,355,901	32,347	24,564,862	24,008,541	556,321

Ten slotte

Die departement bly daartoe verbind om hul uiterste bes te doen om leergeleenthede vir leerders te bevorder sodat hulle die waardes, vaardighede en kennis wat nodig is om in 'n omgewing wat voortdurend verander, te gedy. Dit beteken die strewe na die verwesenliking van sy visie van gehalteonderrig vir elke kind, in elke klaskamer in elke skool in die provinsie.

Hoe om ons te kontak

Die WKOD is werksaam in agt distrikte en die hoofkantoor is in Kaapstad.

Ligging	Posadres	Telefoon	Faks
WKOD-hoofkantoor	Privaatsak 9114, Kaapstad, 8000	021 467 2000	021 467 2996
Metro-Sentraal	Privaatsak X4, Mowbray, 7705	021 514 6700	021 514 6953
Metro-Oos	Privaatsak X23, Kuilsriver, 7579	021 900 7000	086 556 9519
Metro-Noord	Privaatsak X45, Parow, 7500	021 938 3000	021 938 3180
Metro-Suid	Privaatsak X2, Mitchell's Plain, 7785	021 370 2000	021 372 1856
Kaapse Wynland	Privaatsak X3102, Worcester, 6849	023 347 4600	023 342 2898
Eden & Sentrale Karoo	Privaatsak X6510, George, 6530	044 803 8300	044 873 3428
Overberg	Privaatsak X08, Caledon, 7230	028 214 7300	028 214 7400
Weskus	Privaatsak X3026, Paarl, 7620	021 860 1200	021 860 1231

Personeel- en finansiële navrae: 086 192 3322

Veilige Skole: 080 045 4647

WGWP: Tolvry: 0800 111 011

USSD: Stuur 'n "bel my asseblief" na *134*664*38#

E-pos: wced@mhg.co.za

Vir ander psigo-sosiale intervensies soos welstandsprogramme, werksessies, ens. wat op 'n span- of departementele vlak ingestel is, kom asseblief met u departementele WGWP-praktisyn in aanraking.

Webwerf: WKOD-aanlyn <https://wcedonline.westerncape.gov.za>

E-poslys: WCEDnuus <http://list.pgwc.gov.za/mailman/listinfo/wcednews>.

Twitter (micro-webjoernaal)

WKODnuus: <http://twitter.com/wcednews> (vir tweets oor onderwysverwante nuus)

WKOD se e-Portaal: <https://wcedportal.co.za/> (digitale leerhulpbronne)